

**Liik
enne
vira
sto**

**Merenkulun merkitys Suomen
elinkeinoelämälle**

**Simo Kerkelä
Meriväylät-yksikkö**

11.4.2013

Liikenneviraston organisaatio

Pääjohtaja

Viestintä

Esikunta

ELY-koordinointi

Oikeuspalvelut

Sisäinen tarkastus

Liikennejärjestelmä

Liikennesuunnitteluosasto

- Matkat ja kuljetukset
- Liikennepalvelut ja -verkot
- Merenkulun tuet

Strategiaosasto

- Toiminnan ohjaus
- Toiminnan kehittäminen

Liikenne- ja väylätieto-osasto

- Väylätieto
- Tilatieto

Investointi

Investointien ohjausosasto

- Hankinnan ohjaus
- Markkinat ja talous

Hankesuunnitteluosasto

- Suunnittelu
- Suunnittelun ohjaus

Rakennuttamisosasto

- Uudishankkeet
- Parantamishankkeet
- Tekniset järjestelmät

Kunnossapito

Väylänpito-osasto

- Väylänpidon suunnittelu
- Väylänpidon ohjaus ja kehittäminen
- Radanpito
- Meriväylät
- Sisävesiväylät

Väylätekniikkaosasto

- Rakenne
- Taitorakenne
- Ohjaus- ja turvalaitteet
- Ympäristö ja turvallisuus

Merikartoitus-osasto

- Merikartat
- Merenmittaus
- Merikartoitustietojen ylläpito

Liikenteenhallinta

Liikenteen palvelut-osasto

- Liikenteenohjauksen kehittäminen
- Toiminnan ohjaus ja verkon käyttö
- Talvimerenkulku
- Telematiikka

Liikenteen ohjaus-osasto

- Tieliikenteenohjaus
- Tieliikennekeskukset
  - Helsinki
  - Turku
  - Tampere
  - Oulu

- Rautatieliikenteenohjaus
- Rataliikennekeskus
  - Helsinki

- Meriliikenteen ohjaus
- Meriliikennekeskukset
  - Suomenlahti
  - Länsi-Suomi
  - Saimaa

www.liikennevirasto.fi

Hallinto

Talousosasto

- Taloushallinnon peruspalvelut
- Laskentajärjestelmät

Henkilöstöosasto

- Henkilöstöhallinto
- Henkilöstön kehittäminen

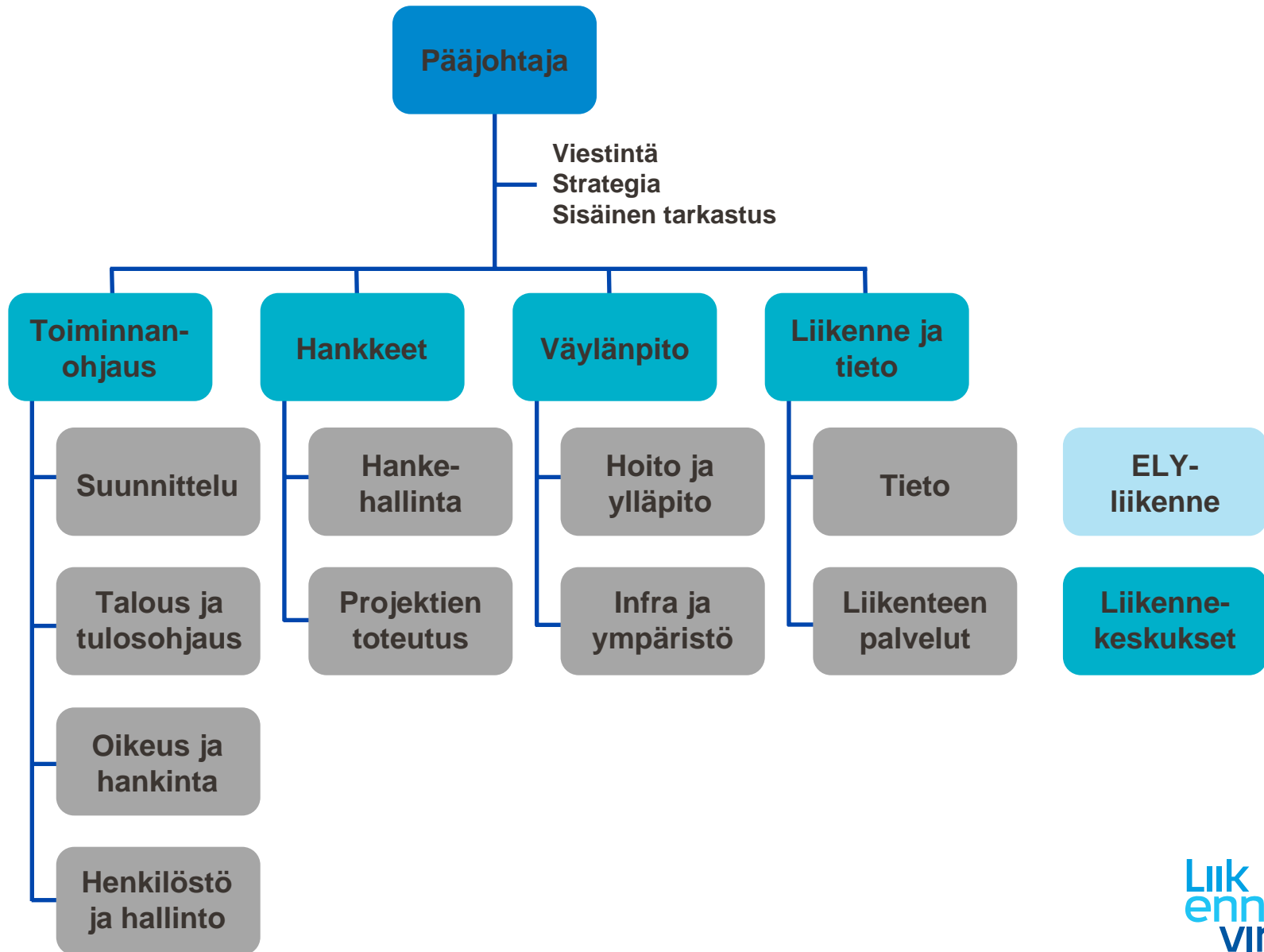
Tieto-osasto

- ICT-kehittäminen
- ICT-palvelut
- Asiakirjahallinto

Hallintopalveluosasto

- Virastopalvelu
- Matka- ja sihteeripalvelu
- Tukipalvelu

Liikenneviraston organisaatio 1.7.2013

Liikenneviraston toimialat

Toiminnan- ohjaus

Suunnittelu

- LJ tavoitetila ja palvelutaso
- Toimien ja keinojen priorisointi
- Tarve- ja esiselvitykset
- Esisuunnittelu
- Yleissuunnittelu
- Tie-/ratasuunnittelu
- Suunnitteluperusteet ja suunnittelun ohjaus
- Maankäyttö, kaavat

Talous ja tulosohjaus

- Toiminnan ja talouden suunnittelu, tulosohjaus
- Talouspalvelut
- Valtuus/määrärahaohjaus
- Riskienhallinta

Oikeus ja hankinta

- Oikeuspalvelut
- Hankinnan ohjaus
- Liikenteen tuet

Henkilöstö ja hallinto

- Henkilöstö
- Osaaminen ja koulutus
- Toimintajärjestelmä
- Hallintopalvelut
- Valmius- ja turvallisuus

Hankkeet

Hankehallinta

- Toteuttamismallien kehittäminen
- Investointihankkeiden ohjaus
- Projektien valvonta- ja laadunvarmistus-menetelmät
- Maanhankinta

Projektien toteutus

- Projektihallinta; suunnittelu, johtaminen ja ohjaus
- Rakentamissuunnittelu
- Hankkeiden toteutus
- Luovutusprosessit ja jälkiarviointi

Väylänpito

Hoito ja ylläpito

- Tiet
- Radat
- Vesiväylät

Infra ja ympäristö

- Väylä- ja liikenne-tekniikka
- Väylänpidon kiinteistöt
- Materiaalihallinta
- Ympäristöasiat
- Liikenneturvallisuus
- Kansainvälisten asioiden koordinaatio

Liikenne ja tieto

Tieto

- Tietopalvelut
- Tietovarannot (rata-, tie- ja vesiväylätiedot)
- Tietohallinto
- T&K-koordinaatio

Liikenteen palvelut

- Verkon käyttö
- Liikkumisen ohjaus
- Liikenteenhallinta
- Älyliikenne
- Joukkoliikenne
- Jäänmurto
- Merenkulun navigointitiedot

Suomen liikenneverkko

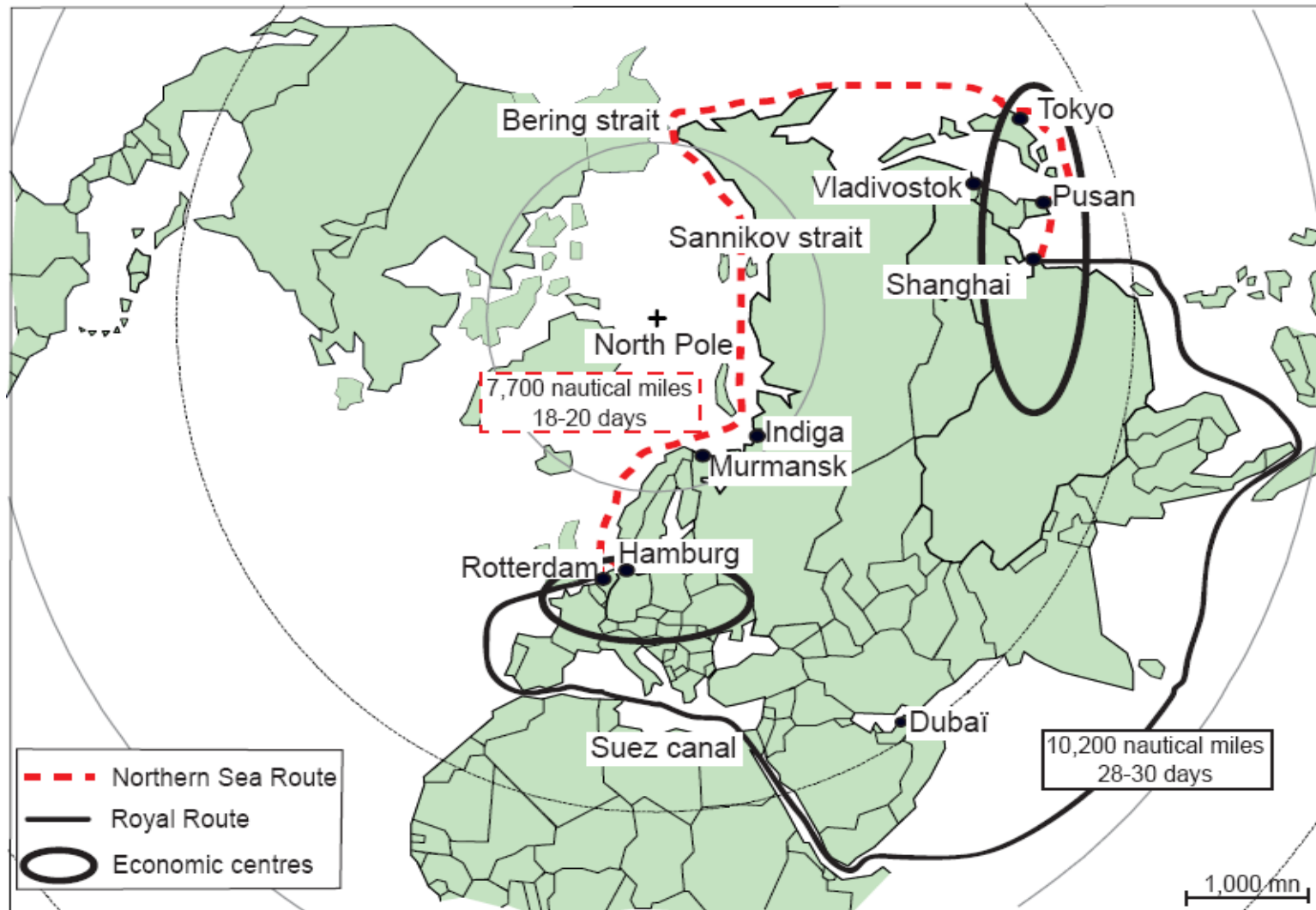
- Eurooppatie
- päätieverkko
- - - rautatieverkko
- ⚓ talvisatamat
- ✈️ lentoasemat
(kotimaan matkustajamäärä
yli 70 000 matkustajaa / vuosi)
- rajanylityspaikat autolla
- rajanylityspaikat junalla
- rajanylityspaikat autolla / junalla

Muiden maiden liikenneverkot

- Eurooppatie
- - - rautatie
- ⚓ satama
- ✈️ lentokenttä

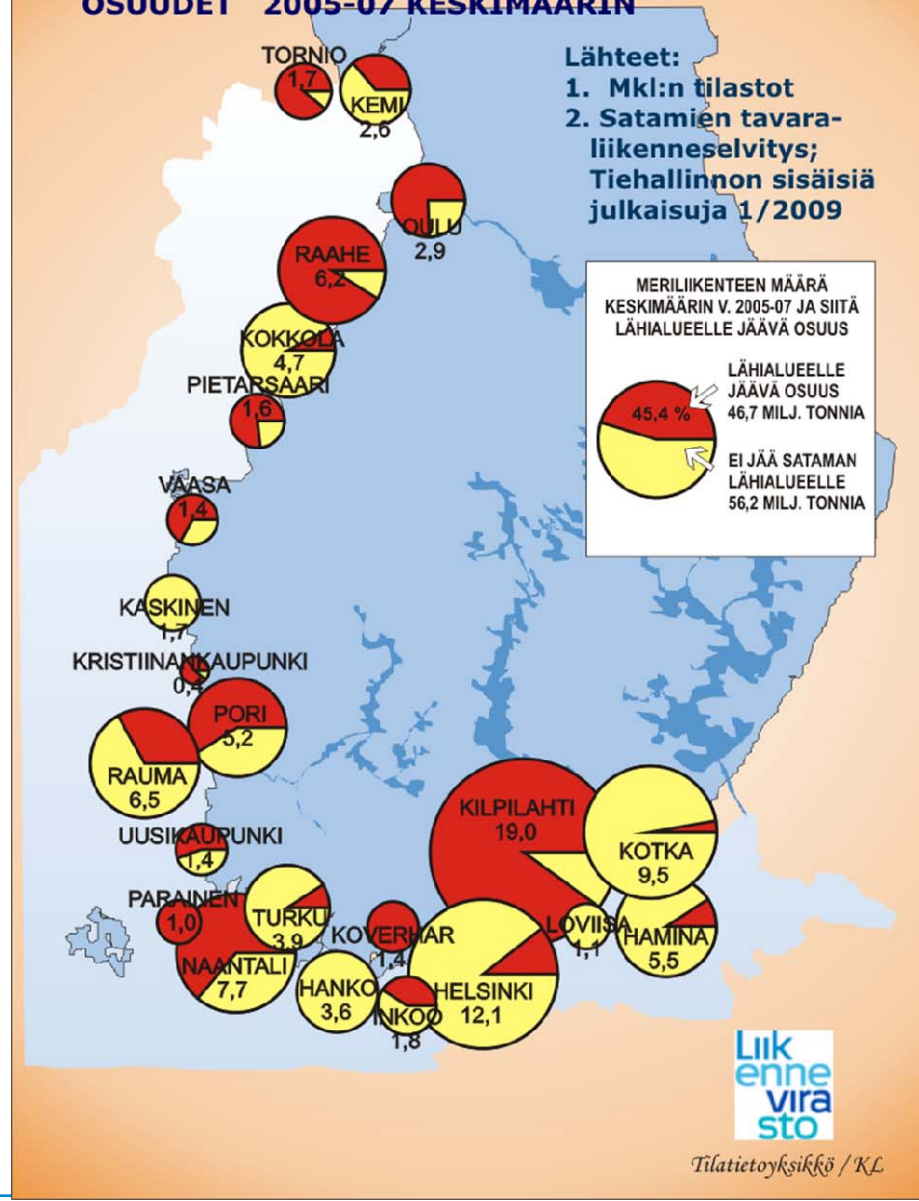

Kuljetusreitit meritse

23 SATAMAN LÄHIALUEILLE JÄÄVIEN MERIKULJETUSTAVARAVIRTOJEN ARVIOIDUT OSUUDET 2005-07 KESKIMÄÄRIN

Kuljetusvolyymivertailua

Yhden miljoonan tonnin (1 Mt) kuljettamiseksi tarvitaan:

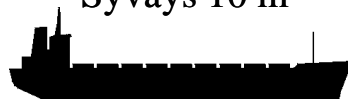
- 250-500 junaa
- 25 000 rekka-autoa
- 13-50 laivaa

Miksi väyliä syvennetään?

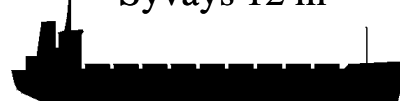
Irtolastialusten vertailu

Syväys 10 m

Pituus	166 m
Leveys	27 m
DWT	27 000

Syväys 12 m

Pituus	194 m
Leveys	32 m
DWT	53 000

Lastinottokyky

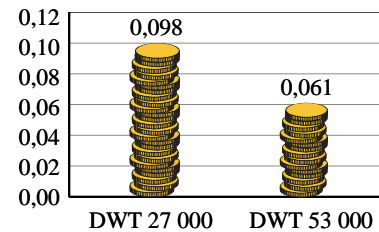
25 000 t

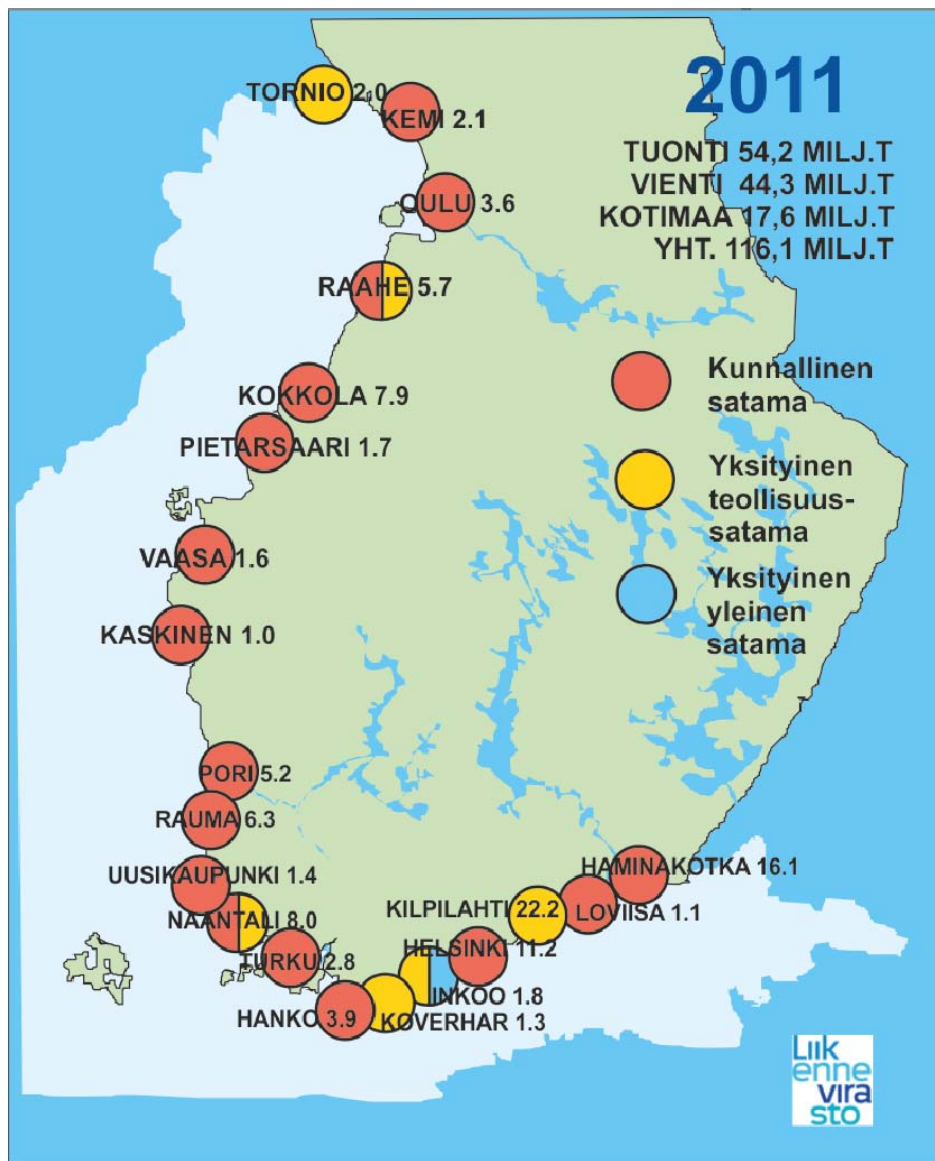
50 000 t

Kuljetuskustannus (täydessä lastissa)

Snt/t km

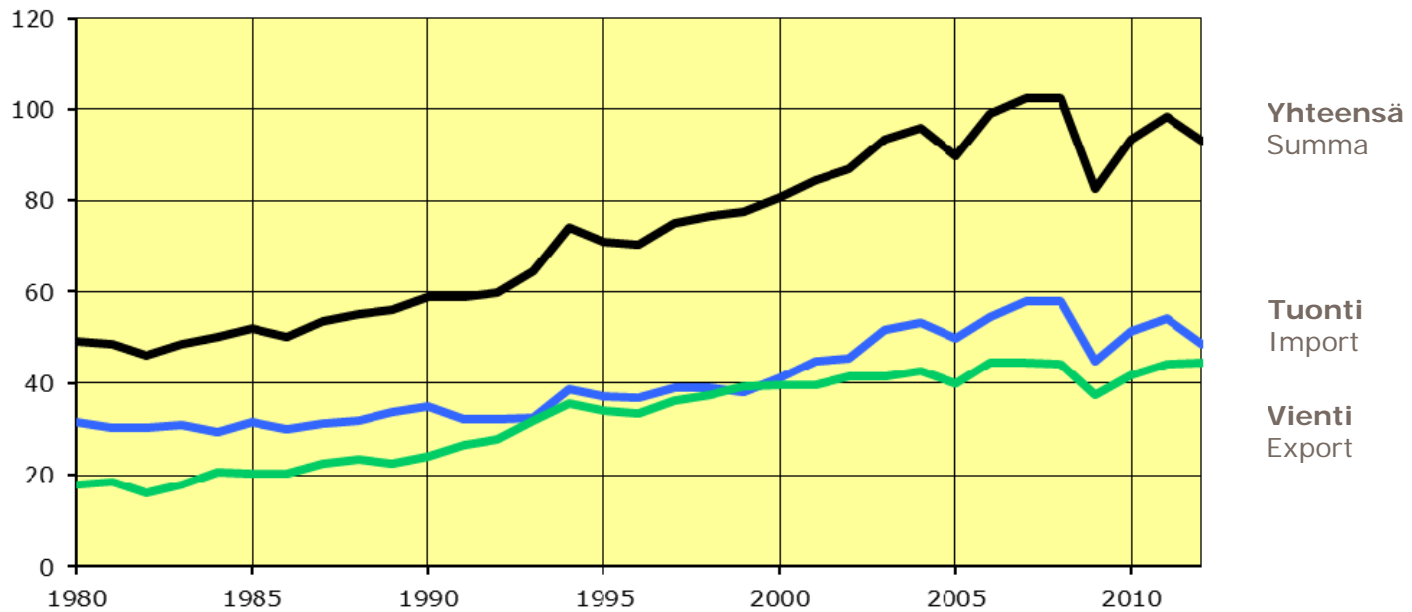
Suomen suurimmat kunnalliset ja yksityiset satamat vuonna 2011 (Kotimaan- ja ulkomaan liikenne yhteensä milj. tonnia)

Ulkomaan merikuljetukset 1980-2012

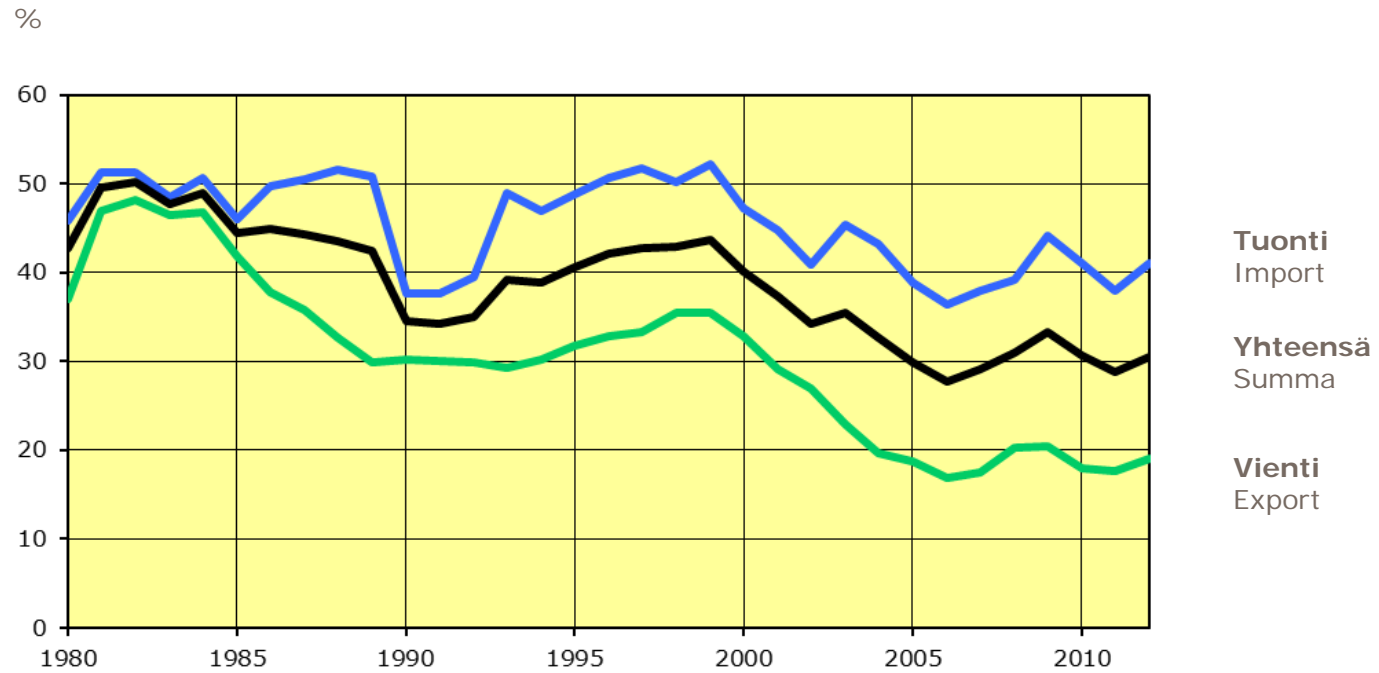
Utrikes sjötransporterna 1980-2012

Miljoonaa tonnia
Mn ton

Suomalaisten alusten osuus ulkomaan tavaraliikenteestä 1980-2012

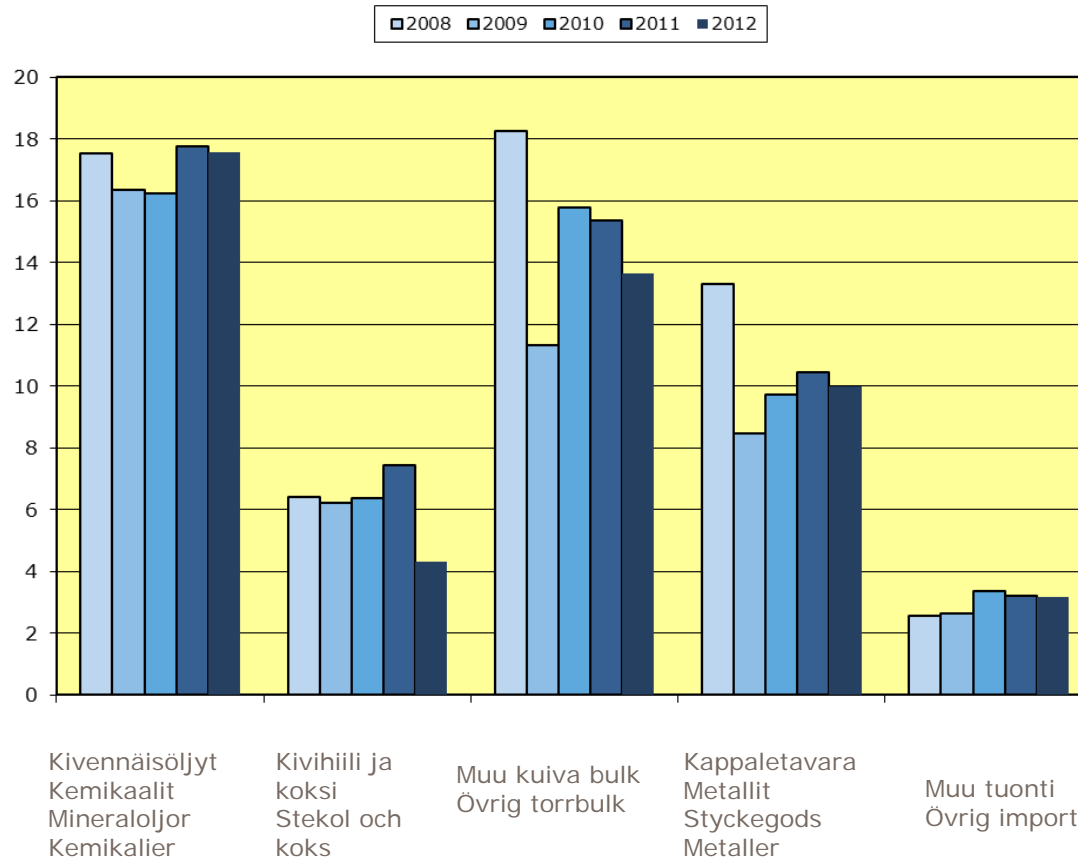
Finska fartygs andel i utrikes godstrafiken 1980-2012

Ulkomaan tuontikuljetukset tavararyhmittäin 2008-2012

Utrikes import sjötransporterna efter varugrupp 2008-2012

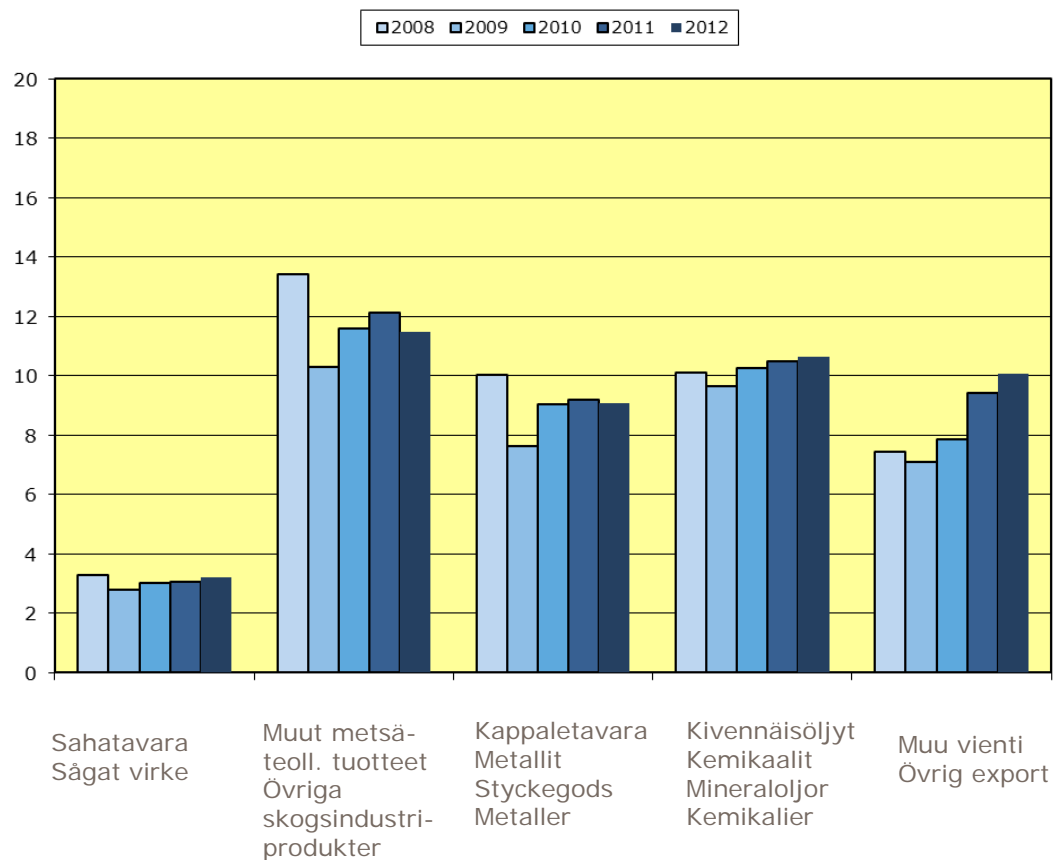
Miljoonaa tonnia
Mn ton

Ulkomaan vientikuljetukset tavararyhmittäin 2008-2012

Utrikes export sjötransporterna efter varugrupp 2008-2012

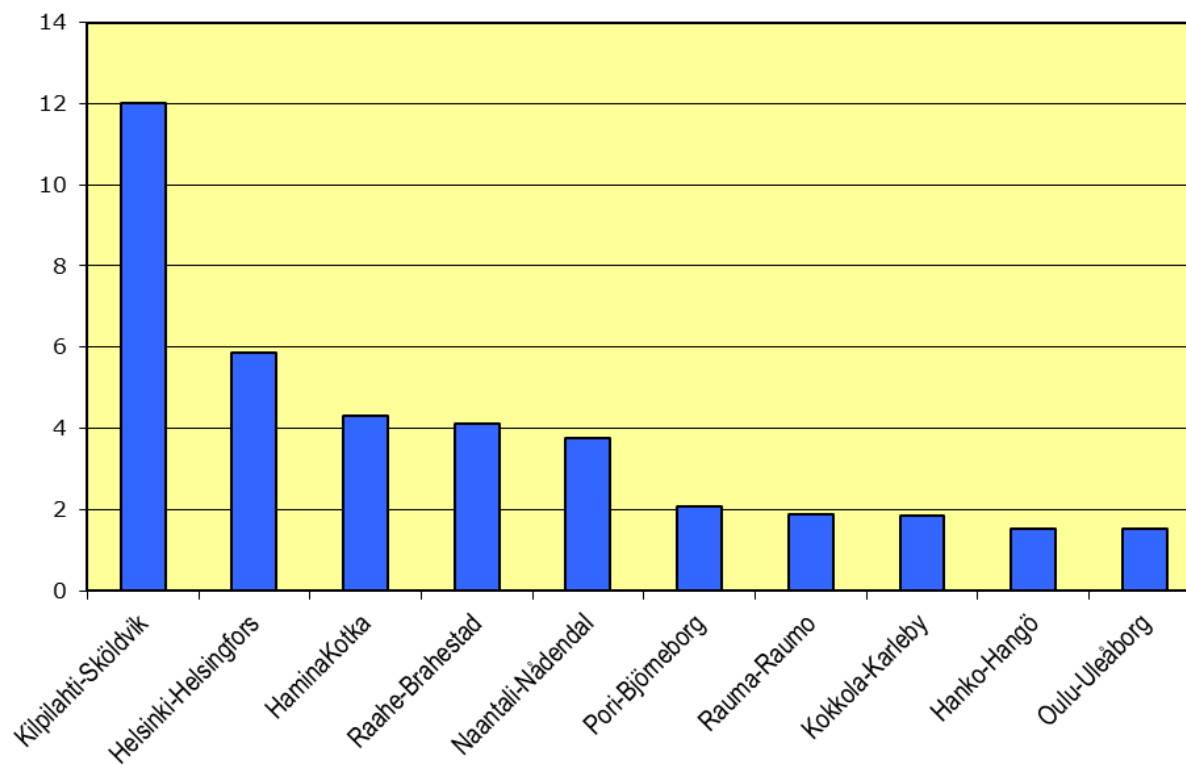
Miljoonaa tonnia
Mn ton

Suomen kymmenen suurinta ulkomaanliikenteen tuontisatamaa 2012

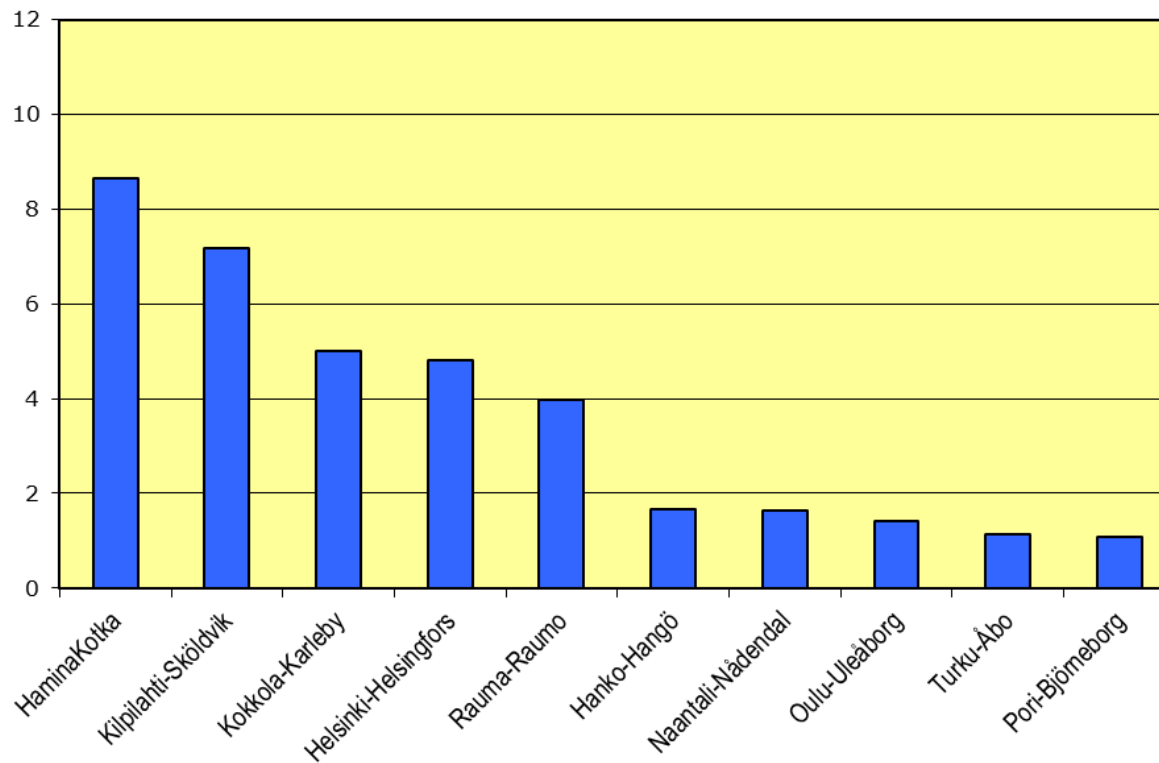
Finlands tio största importhamnarna i utrikes sjötrafik 2012

Miljoonaa tonnia
Mn ton

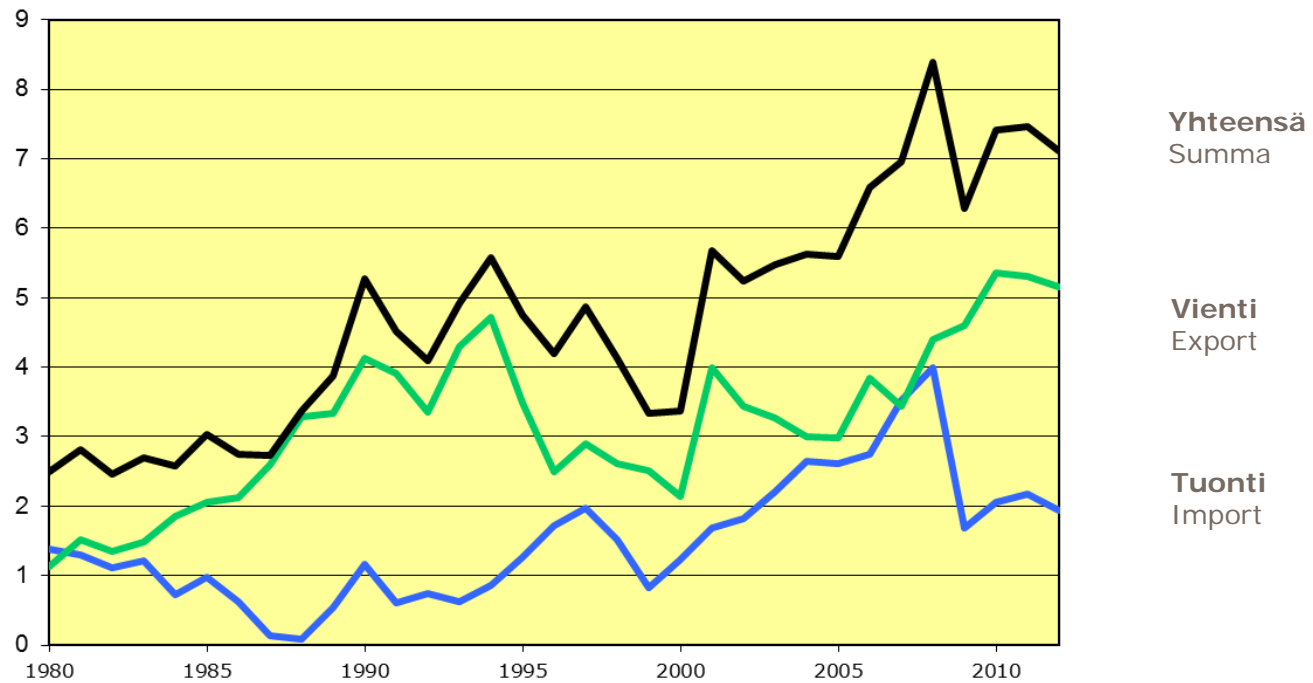
Suomen kymmenen suurinta ulkomaanliikenteen vientisatamaa 2012 Finlands tio största exporthamnarna i utrikes sjötrafik 2012

Miljoonaa tonnia
Mn ton

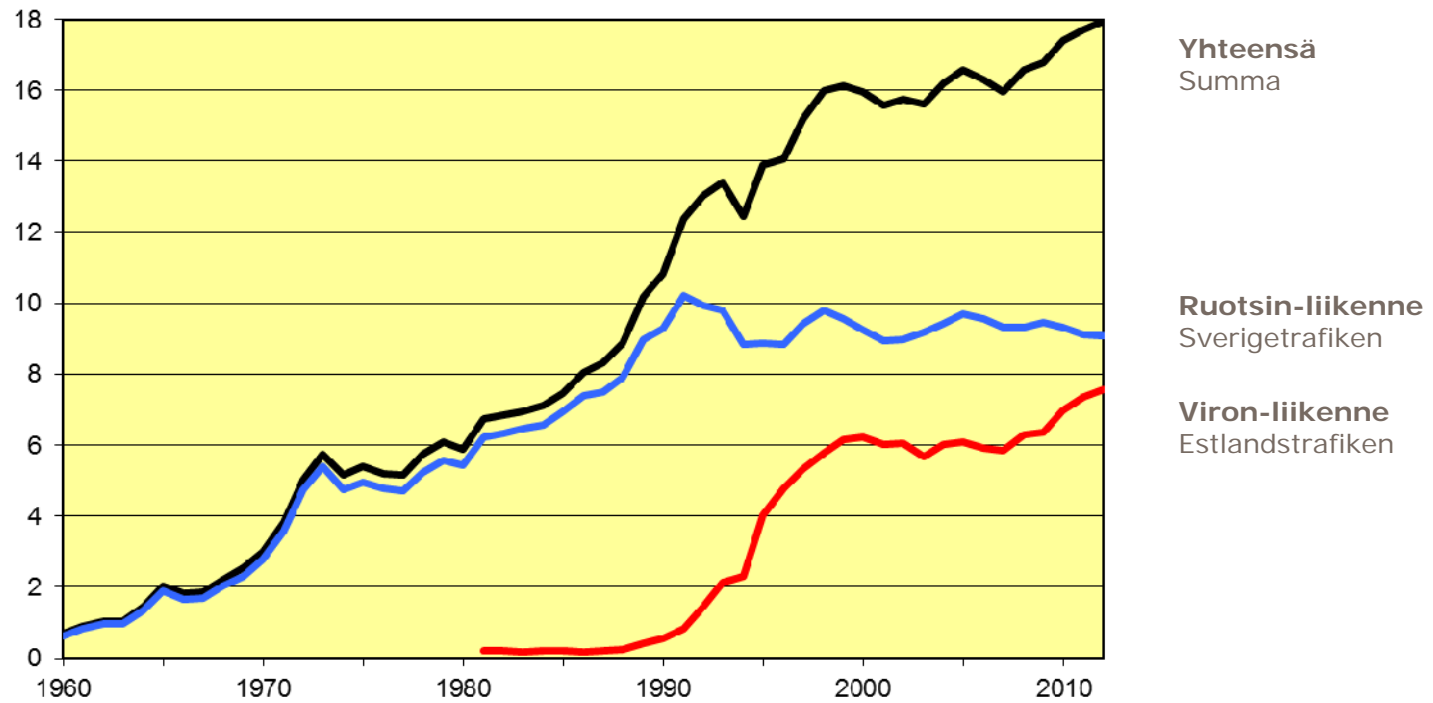
Transitoliikenne 1980-2012 Transitotrafiken 1980-2012

Miljoonaa tonnia
Mn ton

Ulkomaan matkustajaliikenne 1960-2012 Utrikes passagerartrafiken 1960-2012

Miljoonaa matkustajaa
Mn passagerare

Vesikuljetukset

Suomen ulkomaan viennistä noin 90 % ja tuonnista noin 70 % kuljetetaan meritse.

Kotimaan kuljetuksien edistämisessä kohdataan useita haasteita. Suomen tavaravirrat ovat pieniä eikä kappaletavarankuljetuksia ole riittävästi. Lisäksi talvi hankaloittaa toimintaa.

Tavaravirrat tulevaisuudessa – mitä, minne ja määrä?

- Tarvitaan pohdintaa erilaisilla skenaarioilla, miten vaikuttaa mm. elinkeinorakenne, logistiset ratkaisut, kuljetuskustannukset
- Liikenne ratkaisujen priorisoinnin taustalle tarvitaan näkemystä tavaravirroista ja niiden keskittämismahdollisuuksista
- Liikenneverkkojen ja solmupisteiden luokittelulla voidaan varmistaa liikenneyhteyksien pitkäjänteinen kehittäminen
- Satamien yhteistyö ja roolien määrittely mahdollistaa liikenneyhteyksien kustannustehokkaan kehittämisen

**EUROOPAN KOMISSION EHDOTUS
SUOMEN KATTAVAKSI VERKOKSI
JA YDINVERKOKSI**

- Kattavan verkon tiet
- Kattavan verkon rautatiet
- Kattavan verkon satama
- Kattavan verkon sisävesireitti
- Kattavan verkon lentokenttä
- Ydinverkon osat merkitty punaisella

30.3.2012

Meriliikennestrategia

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan meriliikennestrategiaa. Työryhmän tavoitteena on laatia kokonaisvaltainen Suomen taloutta, elinkeinoelämää ja työllisyyttä palveleva sekä uusia ympäristönormeja huomioiva meriliikennestrategia, jossa analysoidaan menneinä vuosina tapahtuneet muutokset ja edessä olevat haasteet sekä valmistellaan tulevaisuuden toimintalinjat.

Keskeisenä tavoitteena on luoda strategia Suomen merikuljetusten ja merellisten elinkeinojen toimintakyvyn varmistamiseksi kansantalouden kilpailukyky sekä ympäristö- ja turvallisuuskysymykset laajalti huomioiden.

Meriturvallisuuskysymysten osalta otetaan huomioon yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa annetut perusteet.

Toimikausi on 20.6.2012 - 31.12.2013

Meriliikennestrategia

Strategian painopistealueet

- Merikuljetukset, huoltovarmuus ja elinkeinoelämän kilpailukyky
- Merenkulun alan koulutus, osaaminen ja työllisyys
- Väylät, kuljetusketjut ja talvimerenkulku
- Satamapolitiikka
- Meriliikenteen ympäristökysymykset
- Merenkulun tuet ja maksut
- Meriliikenteen ohjaus, meriturvallisuus ja -pelastus
- Meriliikenteen EU- ja kansainvälinen yhteistyö

Väylämaksut

LVM asetti työryhmän, jonka tavoitteena on laatia selvitys siitä, kuinka väylämaksulainsäädäntöä tulisi uudistaa

Määräaika 11.10.2012-30.6.2013, on osa meriliikennestrategian laatimista

Alustavia väylämaksun uudistamismalleja

1. Väylämaksun hienosäätö
2. Nykyisen väylämaksun kehittäminen
3. Lastiperusteinen väylämaksu
4. Alueellinen väylämaksu
5. Väylämaksu + talviliikennemaksu
- (6. Väylämaksun alentaminen/poistaminen)

EU

EU:n toimista edistää intermodaalikuljetuksia ja lähimerenkulkua mainittakoon TEN-T ohjelman ”Merten Moottoritie” hankkeistus ja Marco Polo rahoitusohjelmat sekä lukuisten eri puiteohjelmien T&K projektit.

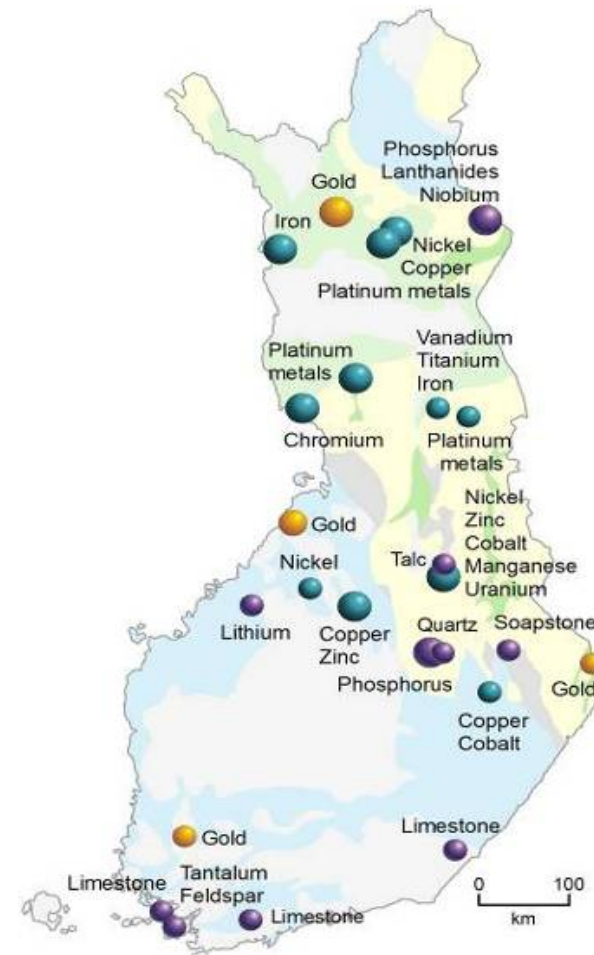
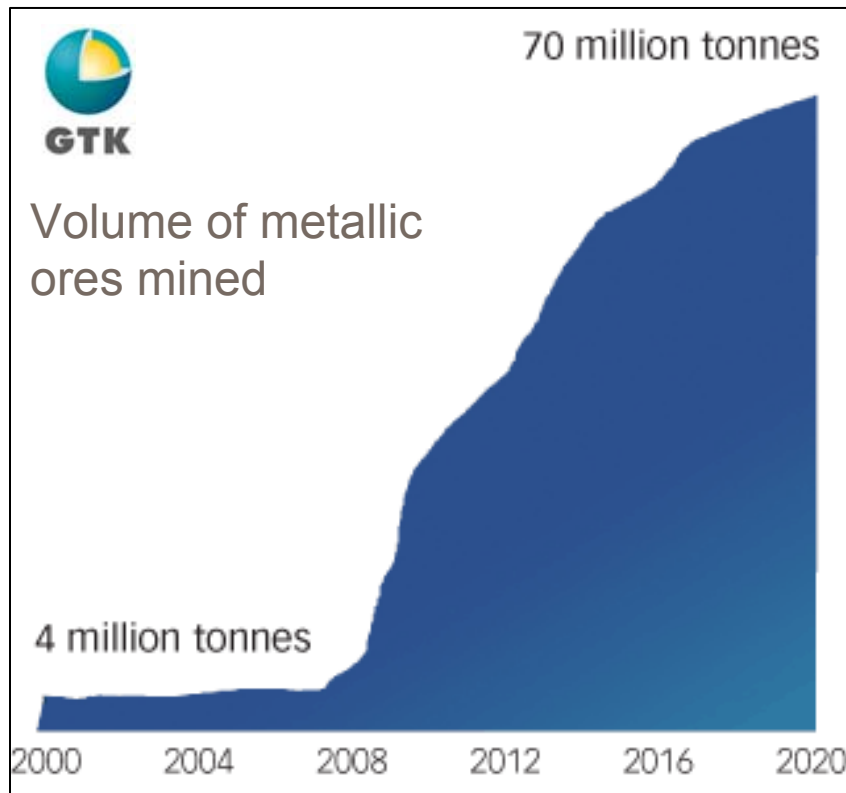
Merten moottoriteiden TEN-T-ohjelman tarkoituksena on rahoittaa infrastruktuuria ja laitteistoja, jotka on tarkoitettu ”perinteistä” lähimerenkulkua massiivisempaa yhteisön sisäistä meriliikennettä varten.

**Liik
enne
vira
sto**

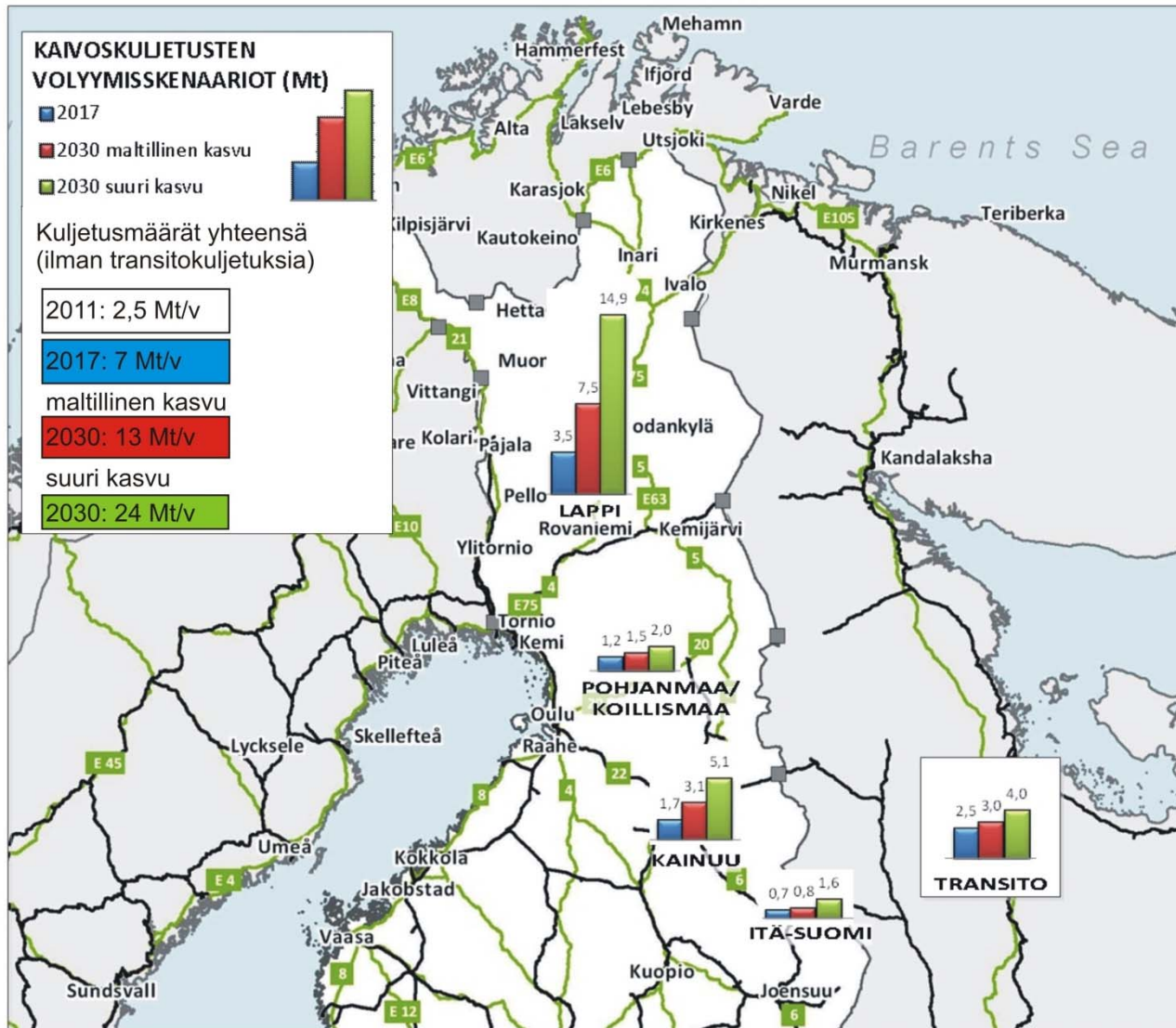
**Kaivostoiminnan liikenteelliset
tarpeet Itä – ja Pohjois-Suomessa**

Suomen kaivostuotanto 2020 (GTK:n ennuste)

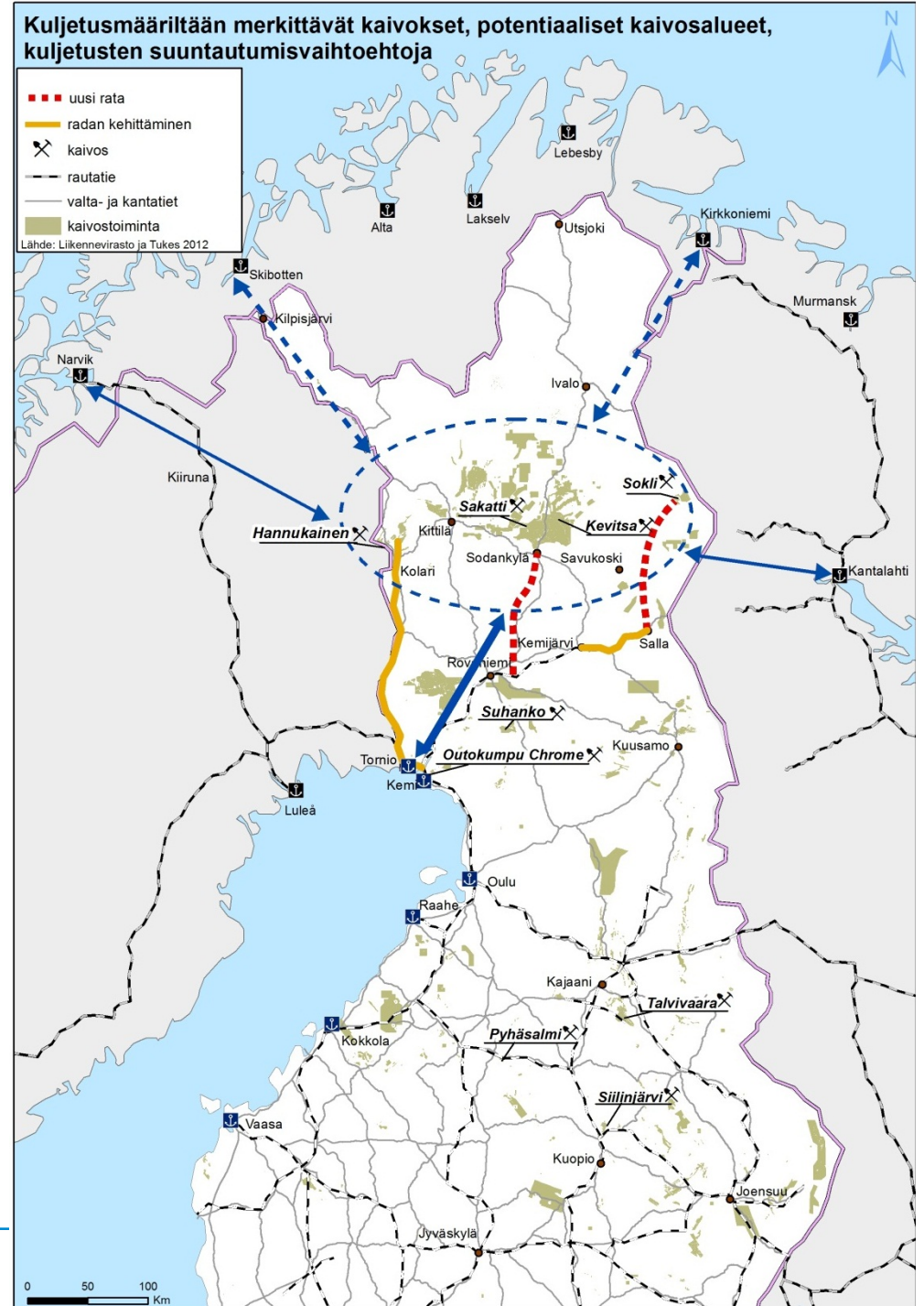
- ❖ Kaivoksia nyt noin 50 kpl
- ❖ Toimivia kaivosyhtiöitä >30 kpl

Kaivoskuljetusten volyymiskenaariot

Kaivoskuljetusten suuntautumisvaihtoehtoja

Tarkasteltavat kehittämisvaihtoehdot

Kuljetusskenaarioiden ulkomaankuljetusten ja transitokuljetusten tarkasteluja varten valittiin viisi erilaista pääreittivaihtoehtoa (kehittämisvaihtoehtoa), jotka olivat:

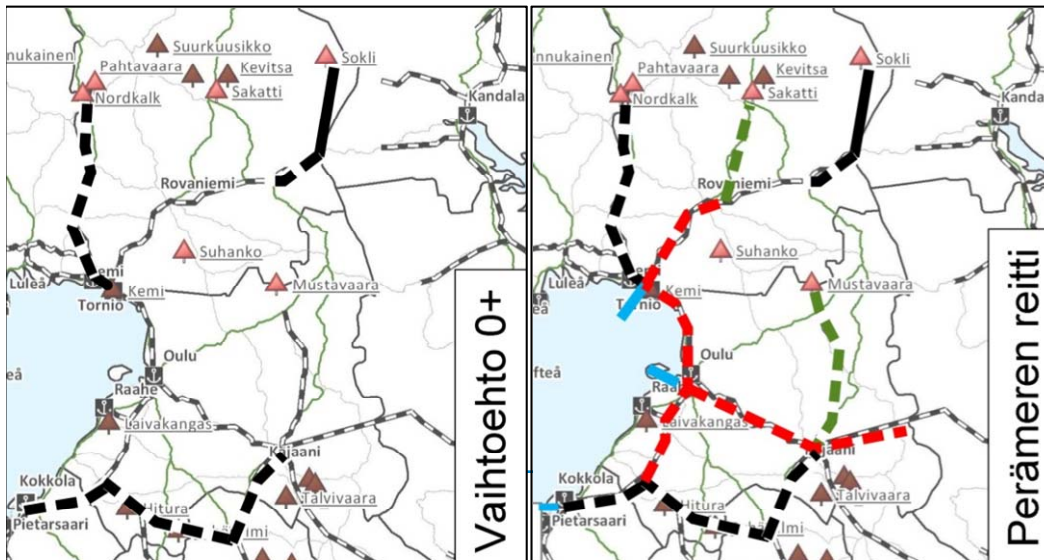
1. Suomen Perämeren satamien reitti
2. Narvikin reitti – rajanylityspaikka: Kolari/Pajala
3. Skibotnin reitti – rajanylityspaikka: Enontekiö (Kilpisjärvi)
4. Kirkenesin reitti – rajanylityspaikka: Inari (Nellim)
5. Murmanskin reitti – rajanylityspaikka: Salla (Kellosekä)

Vaihtoehto 0+ ja Perämeren satamien reitti

Vaihtoehto 0+

- Jo päätettyjä investointeja ovat mm. Ylivieska–Iisalmi–Kontiomäki-ratayhteyden kehittäminen ja Ylivieska–Kokkola-kaksoisraiteen rakentaminen.
- Kolarin ja Soklin kaivoskuljetusten aloittamisen edellyttämiä minimi-investointeja ovat liikennepaikkojen kehittäminen Kolarin ja Laurilan välillä, Kolari–Rautuvaara-, Kolari–Äkäsjoen- ja Kemijärvi–Kellosekä -ratojen peruskorjaukset, Kellosekä –Sokli-radon rakentaminen ja Kemijärvi–Kellosekä-radon peruskorjaus.

- Kehitettävä rataosuus
- Kehitettävä rataosuus
- Erillistarkastelu
- Uusi rata
- Väylän syventäminen

Perämeren satamien reitti

- Kehittämissuunnitelmat muodostuvat seuraavista meriväylien syventämismuutoksista:
  - **A:** Kemi 10 m → 12 m ja Kokkola 13 m → 14 m
  - **B:** Oulu 10 m → Oulu 12 m ja Kokkola 13 m → 14 m
  - **C:** Kemi 10 m → 12 m, Oulu 10 m → 12 m ja Kokkola 13 m → 14 m
- Kaikkiin vaihtoehtoihin sisältyy rataverkon kehittämistoimenpiteitä yhteysväleillä Kolari/Rovaniemi–Laurila–Ylivieska ja Oulu–Vartius.

- Rataverkolla tehdään lisäksi kaikki 0+ vaihtoehtoon toimenpiteet

- **Erillistarkasteluina** arvioitiin Rovaniemi–Sodankylä-radon rakentamisen ja Pesiökylä–Taivalkoski–Mustavaara-ratayhteyden rakentamisen merkitystä ja kannattavuutta.

Kuljetusreittivaihtoehtojen investointitarpeet

Eri kehittämissvaihtoehtojen investointitarpeet

- 0+vaihtoehdon investointitarpeet: 610 M€
- Perämeren reitti: 760–780 M €
- Narvikin reitti: 700–1 130 M€ (ei sisällä Kaunisvaaran länsipuolen investointitarpeita)
- Skibotnin reitti: 3 030–3 470 M€
- Kirkenesin Inarin Nellimin kautta kulkevan reitti: 2 840–3 220 M€
- Murmanskin reitti: 770–1 640 M€ (ei sisällä investointitarpeita Murmanskin radalla)

Johtopäätöksiä - kuljetukset Perämeren suuntaan

- Kaivoskuljetuksissa käytettävät reitit suuntautuvat nykyisiä yhteyksiä pitkin Perämeren satamiin ja länsirannikon jatkojalostuslaitoksille.
- Tässä työssä tehtyjen taloudellisten tarkastelujen perusteella nykyisten kuljetusreittien kehittäminen **Perämeren satamien kautta on kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto myös kasvavan kaivostoiminnan liikenteen tarpeisiin.**
- Toteutetaan nykyisten kaivosten **olemassa olevien liikenneyhteyksien** sekä liikenneverkon pullonkaulojen poistamiseen liittyviä parantamistoimenpiteitä
- **Uudet radat** ja liikenteeltä suljettujen ratojen peruskorjaukset ovat perusteltuja vain kaivoksille, joilla on **suuret kuljetustarpeet**. Lähivuosina mahdollisesti avattavista kaivoksista tällaisia ovat Soklin ja Kolarin kaivokset.
- **Kaivoskuljetukset tuovat haasteita myös satamiin ja meriväyliin.** Kuljetustalouden näkökulmasta satamien meriliikenteen kustannustaso ja palvelut ovat merkittävimpiä reittien käyttöä määrittäviä tekijöitä.

Meriliikennestrategian valmistelussa hyödynnetään näitä tarkasteluja

KIITOS!

